

Kasvu ja vaikuttaminen -osasto

27.8.2021

SAK 14708 / 2021

Valtiovarainministeriö

VN/876/2021

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi vuoden 2022 tuloveroasteikosta sekä tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:ltä kirjallista asiantuntijalausuntoa vuoden 2022 talousarvioesitykseen liittyvistä ehdotuksista, jotka koskevat kotitalousvähennystä, autoetua sekä metsävähennystä. Ehdotetut muutokset perustuvat hallitusohjelmaan sekä hallituksen kevään 2021 kehysriihessä tekemiin linjauksiin.

SAK kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu asiassa seuraavaa.

Kotitalousvähennykseen ja autoetuuun liittyvät esitykset epäonnistuneita

Vuoden 2022 ansiotuloveroperusteiden osalta on tärkeää pitää kiinni tavoitteesta, että ansiotulojen verotus ei kiristy ansiotason nousun ja inflaation johdosta.

Metsävähennykseen kohdistuva muutos on kannatettava, koska muutos estää metsävähennyksen hyödyntäminen metsärahastojen omistamissa yhteismetsissä sekä muissa yhteismetsissä, joiden yhteismetsäosuuksista luonnolliset henkilöt omistavat vähemmän kuin 50 prosenttia.

Kotitalousvähennyksen enimmäismäärää esitetään korotettavaksi öljylämmityksestä luopumisen osalta verovuosina 2022–2027. Hallituksen esityksessä on ansiokkaasti tunnistettu Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen ja Palkansaajien tutkimuslaitoksen yhteistyössä toteuttama tutkimus¹, jonka mukaan kotitalousvähennyksen vaikutukset palveluiden kysyntään, työllisyyteen ja harmaaseen talouteen ovat vähäisiä.

Tutkimuksen tulokset tulee huomioida kotitalousvähennykseen liittyvässä päätöksenteossa ja muutoksissa. Hallituksen esitys on kuvannut kotitalousvähennyksen tarkoitusta seuraavasti:

Kotitalousvähennys on verotuki, jonka keskeisin tavoite on ollut työllisyyden parantaminen yhteiskunnan myöntämän tuen avulla. Tarkoitus on kannustaa kotitalouksia teettämään ulkopuolisella sellaisia töitä, jotka ne ovat aikaisemmin tehneet itse. Lisäksi tarkoituksena on vähentää pimeään työvoiman käyttöä.

¹ Does Household Tax Credit Increase Demand and Employment in the Service Sector? Valtioneuvoston kanslian julkaisuja 1/2021.

Kasvu ja vaikuttaminen -osasto

27.8.2021

Jos kotitalousvähennyksellä ei ole vaikutusta harmaaseen talouteen tai työllisyyteen tai nämä vaikutukset ovat vähäisiä suhteessa vähennyksen kustannukseen (476 miljoonaa euroa vuonna 2019), kuten edellä mainittu tutkimus osoittaa, kotitalousvähennyksen kasvattamiselle ei ole perusteita. Hyötyjä kotitalousvähennyksen kasvattamisesta nyt esitetyllä tavalla voidaan pitää vähäisinä, jos verrataan arvioita verotuottojen alenemasta lämmitystapamuutosten määrään vuositasolla.

Esityksessä ehdotetaan tuloverolakia muutettavaksi siten, että autoedun verotusarvoa alennettaisiin 85 eurolla kuukaudessa niiden autoetuautojen kohdalla, joiden ajonaikainen hiilidioksidipäästö on autoverolaissa tarkoitetulla tavalla määriteltynä vähintään 1 ja enintään 100 grammaa kilometriä kohden. Autoedun arvon muutoksen vaikutuksia on arvioitu seuraavasti:

verotuen vaikutus liikenteen päästövähennemään arvioidaan vähäiseksi. – vähäpäästöisten autojen määrän arvioidaan lisääntyvän neljän vuoden tukikauden aikana yhteensä noin 2 200 autolla. Verotuen kustannuksista noin 90 prosenttia arvioidaan kohdistuvan autoille, jotka olisi ostettu muutoinkin. – Tuloveromenetykset olisivat neljän vuoden aikana yhtä tuen myötä käyttöönotettavaa uutta vähäpäästöistä autoa kohden noin 10 500 euroa. – Autoetu kohdistuu voimakkaasti hyvätuloisille henkilöille. – Voidaan olettaa, että vähäpäästöisten autojen verotukea hyödyntävistä henkilöistä vielä suurempi osuus kuuluisi ylimpään tulokymmenykseen kuin autoedun saajista yleensä –

Työsuhdeautojen verotuen osalta hallituksen esitys toteaa suoraan, että lakimuutoksen

- a) myötä päästövähennelmä on vähäinen,
- b) kustannustehokkuus on vähäinen ja
- c) kohdistuminen on epätasapainossa.

Kritiikki on monilta osin samansisältöistä, kuin vuoden 2021 alusta voimaan tulleen tuloverolain muutokselle, jonka myötä ajonaikana nollapäästöiseksi määriteltujen työsuhdeautojen verotusarvoa alennettiin vuosille 2021–2025.

Edellä mainitut seikat huomioiden voidaan pitää epätarkoituksenmukaisena, että työsuhdeautojen verotusarvon alentaminen sisältyy valtiovarainministeriön talousarvioesitykseen. Voidaan todeta, että esityksestä aiheutuu paljon kustannuksia ja hyödyt ovat vähäisiä. Esitystä ei kokonaisuudessaan voida pitää kustannustehokkaana ilmastopolitiikkana.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry